

Opini3n

Enguanys els incendis forestals han cremat de nou una part important de les nostres muntanyes. Al menys de moment, no ha sigut tant greu com el fat3dic 1994, ni com el 2012, per3 suficient per a commoure a part de la societat valenciana, i en especial a les persones que viuen a la Marina Alta, l'Alto Palancia, i comarques ve3nes. La vegetaci3 mediterr3nia se regenerar3 de la mateixa manera que ho ha fet les altres vegades, els agricultors afectats patiran un nova crisi existencial, i l'estructura del paisatge quedar3 marcada durant unes quantes d3cades. Els efectes concrets sobre la biodiversitat s'hauran d'estudiar amb detall.

La primera reacci3 ha sigut la de buscar culpables, sovint de manera simplista. El problema dels grans incendis 3 complexe, i no t3 un 3nic determinant. Els grans incendis es produeixen quan coincideixen una s3rie de factors: ignicions (antr3piques o llamps) en una zona amb vegetaci3 cont3nua i f3cilment inflamable, en una 3poca seca (estiu), i en condicions meteorol3giques adverses (ones de calor, fort vent). Cap d'estos factors per si sols genera grans incendis; 3 la simultaneitat d'aquests factors la que fa que els incendis siguen grans i intensos (megaincendis).

Gran part de la nostra vegetaci3 natural 3 inflamable (per exemple els matollars i boscos mediterranis de pi blanc)

Incendis forestals: Carta al poble valenci3

Tribuna

Juli Pausas

Investigador del Centro de Investigaciones sobre Desertificaci3n (CIDE, CSIC-UV-GVA)

i cada any tenim una estaci3 c3lida i seca (estiu), per tant vivim en una zona naturalment propensa a incendis. A m3s, al nostre territori plou suficient com per a tenir vegetaci3 densa i cont3nua. En el passat (durant gran part del segle XX), la vegetaci3 no era tan densa i estava bastant fragmentada perquè ten3em un paisatge rural, amb moltes zones dedicades a l'agricultura i pastures (a voltes sobrepasturades), que alternaven amb boscos on se feia llenya. En estes condicions els incendis eren xicotets i f3cils d'apagar. La industrialitzaci3 va fer que el

m3n rural s'an3s abandonant, i el que eren camps de cultius i pastures s'han anat colonitzant de vegetaci3 t3pica de les primeres etapes de successi3. Aquesta colonitzaci3 de camps abandonats, junt amb les grans plantacions forestals (no gestionades apropiadament), ha fet que augmenti molt la cont3nuitat de la vegetaci3. Per tant, quan hi ha un incendi, se propaga molt m3s f3cilment i se poden generar incendis molt extensos. L'abandonament rural no 3 una cosa d'ara, 3 producte de les pol3tiques fetes durant les darreres d3cades en que no s'ha fet cap esfor3 per conservar el nostre m3n rural mentre s'estimulaven (econ3micament) els centres urbans i el turisme. Ara, aquest abandonament del m3n rural 3 dif3cil de revertir, poca gent vol tornar a la vida rural; com a m3nim hem de procurar no perdre el m3n rural que queda i estimular el seu increment. Un dels punts claus per reduir l'abandonament rural 3 que la gent dedicada a l'agricultura i ramaderia tinguen compradors dels seus productes. Les persones que consumeixen priorit3riament productes de grans superf3cies sense fixar-se en l'origen del producte possiblement estan contribuint a l'abandonament rural (i als incendis forestals). La gesti3 forestal pot intentar recrear algunes de les discontinuïtats mitjan3ant tallafocs, aclarides, i cremes prescrites, per3 dif3cilment pot actuar en tota la massa forestal del territori, que segueix creixen com a conseq3ncia de l'abandonament.

Per3 la vegetaci3 densa i cont3nua per si

sola no genera incendis. Se necessiten ignicions, que poden ser antr3piques, per3 com hem vist enguanys, tamb3 poden ser llamps (en el cas dels incendis de la Vall d'Ebo, Bej3s i Olocau). A m3s, se necessiten tamb3 condicions meteorol3giques que f3cilitin la propagaci3 del foc (vent i onades de calor). No 3 necessari dir que entre tots hem canviat el clima (mitjan3ant l'emissi3 de gasos d'efecte hivernacle) de manera que hem incrementat la freq3ncia i intensitat de les onades de calor. Un cop hem canviat el clima, 3 esperable que hi haja un increment en la mortalitat dels arbres per sequera, aix3 com un increment de la probabilitat d'incendis. Seria il.l3s voler conservar la vegetaci3 del segle XX amb el clima del XXI. La nostra vegetaci3 i les t3cniques de gesti3 del paisatge ten3en una certa l3gica amb el clima del segle passat, per3 no s'ajusten b3 al nou clima del segle XXI, que seguim canviant. Els grans incendis que se donen a molts llocs del m3n s3n un s3mptoma d'aquest desajust.

Hem d'exigir pol3tiques clares i dirigides a ajudar i estimular el m3n rural, a gestionar de manera sostenible els nostres paisatges, i a reduir el canvi clim3tic. Els incendis no se poden eliminar totalment dels nostres paisatges mediterranis, si es que volem conservar la biodiversitat, per3 la gesti3 hauria de fer que foren incendis m3s xicotets i m3s sostenibles. Per exemple, un incendi de 1000 ha cada any 3 m3s sostenible que un incendi de 10.000 ha cada 10 anys. Per3 a m3s de les pol3tiques de gesti3, 3 important tenir en compte que sense la participaci3 de tota la societat, la tasca ser3 molt dif3cil. Tots tenim una part de responsabilitat en els productes i l'energia que consumim, i en els gasos d'efecte hivernacle que emetem. I la nostra responsabilitat en les emissions no 3 nom3s deguda al nostre propi transport (cotxe, viatges de turisme), sin3 que tamb3 al transport de les mercaderies que consumim, i les infraestructures que utilitzem. Hem de repensar unes quantes coses del nostre comportament si volem seguir mantenint bona qualitat de vida en el clima que hem generat per aquest segle XXI.